

یادداشت

در انتظار معجزه اقتصادی

علیرضا حیدری کارشناس اقتصادی

لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به شرایطی که داریم، خیلی واقع‌بینانه دیده نشده است. این لایحه براساس تفکرات و الزاماتی‌که برای دولت تعیین شده، به شکل آرمانی تنظیم شده است، اما برای اینکه مختصات آرمانی لایحه بودجه سال آینده را درک کنیم، باید به گفته‌های رئیس‌جمهور و سایر گفته‌ها در این مورد استناد کنیم. آقای پزشکیان گفته است که با جنگ تمام عیار اقتصادی مواجه‌ایم. این جنگی که رئیس دولت به آن اشاره کرده، در بودجه قابل ردگیری است. در همین حال، می‌بینیم که حشمت‌الله فلاحت‌بیشه، نماینده اسبق مجلس اشاره کرده است که وقتی کشوری در شرایط جنگی قرار می‌گیرد، طبیعت اقتصادش هم تحت عنوان «اقتصاد جنگ» تعریف می‌شود. در نتیجه به گفته ایشان، در اولین بودجه‌ای که آقای پزشکیان ارائه داد، «بودجه نظامی حدودا سه برابر شد» که این البته این به معنای پذیرش جنگ است که حالا آقای پزشکیان آن را قالب جنگ اقتصادی طبقه‌بندی کرده است. به هر روی، بنیه دفاعی کشور در لایحه بودجه سال آینده تقویت شده است و این بودجه فاقد ویژگی‌های لازم برای تحقق رشد اقتصادی است. ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب و کار آفرینی

تولید و فروش قطعات خودرو در سرآشویی

لیست خودروهای وارداتی ممنوع اعلام شد

لیست خودروهای وارداتی ممنوع اعلام شد

برنامه هفتم، همه شاخص‌های یک اقتصاد با رشد بالا را ترسیم می‌کند! همین حالا بودجه ۱۴۰۳ را داریم که برش اول برنامه هفتم توسعه محسوب می‌شود، اما آیا واقعا الزامات رشد اقتصادی در آن وجود دارد؟ به هر حال، تلاش شده است که برای جامعه و اقتصاد چشم‌انداز ثبات اقتصادی، رشد پایدار و تورم پایین در سال ۱۴۰۷ (سال پایان اجرای برنامه هفتم) ترسیم شود. با انتشار ۷۰۰همت اوراق، کاهش ۲۰ درصد از سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۴ (۵۴۱همت) و تخصیص آن به کسری‌ها، نمی‌توان مدعی شد که اقتصاد می‌تواند چشم‌انداز کاهش تورم را در سال‌های آینده شاهد باشد. در همین حال، می‌بینیم که مجموع مصارف عمومی دولت در سال آینده ۵۱ درصد، هزینه‌ها ۶۰ درصد، میزان تأدیه بدهی‌های دولت

در انتظار معجزه اقتصادی

به تأمین اجتماعی و بانک‌ها ۲۰۸ درصد و جمع کل مصارف ۴۷ درصد رشد کرده است. این در شرایطی است که مجموع درآمدهای دولت ۴۲ درصد رشد کرده است، در مورد اجزای درآمدی بودجه هم شاهد هستیم که مالیات‌ها ۳۹ درصد، درآمدهای گمرکی ۸۵ درصد، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات ۳۱ درصد و سایر درآمدها ۴۲ درصد رشد کرده‌اند. باید توجه داشت که کل درآمدهای دولت در سال جاری حدود ۴۰ درصد و در سال ۱۴۰۲ هم حدود ۴۰ درصد رشد کرده است که به طور مثال در همین سال، سود خالص شرکت‌های بورسی براساس ترافیک صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی، افت حدود ۲ درصدی را نشان داده است. سود دلاری این شرکت‌ها هم افت ۳۰ درصدی را نشان داده است. در واقع، بخش حقیقی اقتصاد

گذر از اقتصاد خطی به چرخی

گوشی، تبلت و کامپیوترهایی با حداکثر توانمندی‌های ممکن، ایل را تأسیس کرد. این شرکت از اوایل سال ۲۰۱۰، با انتقال قابلیت‌ها به تجهیزات جانبی برای فروش این تجهیزات، ارزش اصلی خود را کم‌رنگ نمود. این روند با مرگ جایز در دوران جانشینان او شتاب و با خاتمه همکاری ایل و اینتل در سال ۲۰۱۷ عملا پایان یافت. یکی دیگر از ایده‌های خلاق در این بخش، متعلق به شرکت سیتریکس بود که از سال ۱۹۹۷ و در دوران اوج فروش سخت‌افزارهای اداری، پردازش را از سمت کاربر به سرورهای اینترنت منتقل کرد و عملا مسیری را شکل داد که شرکت‌ها به جای خرید سخت‌افزارهای اداری، با تشویق نقدی کارمندان به همراه آوردن لپ‌تاپ‌های شخصی خود زنجیره تولید تجهیزات کامپیوتری را کند نمایند. این فناوری بعدها به پردازش ابری (Cloud Computing) موسوم شد. وری فناوری اطلاعات، پوینتگ از ابتدای فعالیت، مکانیزم تشویق کفایت را به‌عنوان ارزش محوری خود معرفی کرده و قابلیت به‌روزرسانی کلیه محصولات خود را در طول دوره فعالیت تضمین می‌نماید. کلیه محصولات این شرکت به نحوی طراحی و تولید می‌شوند که هر زمان مشتری خواهد می‌تواند آخرین تکنولوژی‌ها را روی آنها به‌روزرسانی نماید و در حقیقت، همین ارزش، بخش بزرگی از درآمد این شرکت را تشکیل می‌دهد.

سیستم محصول -خدمت استفاده‌محور؛ این مکانیزم، دسترسی به محصول در زمان معین را به جای مالکیت محصول دنبال می‌نماید. شرکت دل در کنار فروش محصولاتش، گزینه اجاره بلندمدت تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات را برای مشتریان خود فعال کرده و به شکلی مشابه، شرکت مودجینز اجاره بلندمدت سلولار جین را ارائه داد که دسترسی نامحدود و شخصی هستند. متقابلا شرکت کینگ‌فیشر در کنار فروش محصولاتش، گزینه اجاره ابزارهای الکترونیکی به صورت کوتاه‌مدت و متوالی (دسترسی محدود و غیر شخصی) را به مشتریان پیشنهاد می‌نماید.

۲- کارایی مصرف (Consumption Efficiency)
این قالب، حداکثر کارایی محصولات با دسترسی و استفاده اشتراکی را به‌عنوان ارزش محوری جریان‌های درآمدی مکانیزم‌های زیرمجموعه خود قرار می‌دهد؛ سیستم محصول- خدمت عملکردمحور؛ این مکانیزم به جای مالکیت، عملکرد یا نتیجه محصول را به مشتریان ارائه می‌کند. به‌عنوان علامد مثال، شرکت زیرکس در یکی از طرح‌های تجاری، تجهیزات خود را در محل شرکت‌ها نصب می‌نماید و به کمک سیستم عامل خود در ازای مقادیر چاپ هر دستگاه، شرکت را بدهکار

انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو به رئیس‌جمهور نامه نوشت

باخت قطعه‌سازان به خودروسازان

فرصت امروز؛ انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو چندی پیش، نامه‌ای به رئیس‌جمهور نوشت و با انتقاد از سیاست‌های نادرست حکامیتی و ناکارآمدی خودروسازان که گاها پای قطعه‌سازان نوشته می‌شود، به بی‌مهری خودروسازان نسبت به قطعه‌سازان اشاره کرد و خواستار اصلاح سیاست‌های کلان صنعت خودرو شد. به گفته مسئولان انجمن سازندگان قطعات و...

احیای حمایت‌گرایی، چشم‌انداز رشد اقتصادی جهان را تهدید می‌کند

مسیر نافر جام حمایت‌گرایی

فرصت امروز؛ حمایت‌گرایی به مجموعه‌ای از سیاست‌های اقتصادی می‌گویند که با هدف محدود کردن تجارت بین‌المللی اجرا می‌شود. دولت‌ها با در پیش گرفتن مسیر حمایت‌گرایی، تلاش می‌کنند با استفاده از ابزارهای نظیر تعرفه‌های تجاری و سهمیه‌بندی واردات، از تولیفات داخلی خود در مقابل رقبای خارجی محافظت کنند. دونالد ترامپ بر جریان کارزار انتخاباتی خود وعده داده که تعرفه‌های ۲۰ درصدی بر همه شرکای تجاری آمریکا و ۶۰ درصدی بر واردات کالاهای چینی اعمال کند و به دنبال اخراج گسترده مهاجران غیرقانونی و کاهش گسترده مالیات‌ها باشد. با آغاز دوره ریاست‌جمهوری ترامپ از بیستم ژانویه (اول بهمن ماه)، شمارش معکوس برای «مسیر نافر جام حمایت‌گرایی» در اقتصاد جهانی آغاز شده است.

در همین حال، سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD) در آخرین گزارش چشم‌انداز اقتصادی خود نسبت به تهدید حمایت‌گرایی در اقتصاد جهانی هشدار داده و گفته است که افزایش تنش‌های تجاری و حرکت بیشتر به سمت حمایت‌گرایی ممکن است زنجیره تأمین جهانی را مختل کند، قیمت مصرف‌کننده را افزایش دهد و تأثیر منفی بر رشد اقتصادی جهان بگذارد. با این حال، اگر احیای حمایت‌گرایی، روند بهبود تجارت جهانی را تحت تأثیر قرار ندهد، اقتصاد جهانی در دو سال آینده، رشد ثابتی خواهد داشت. به گفته OECD، اقتصاد جهان در سال...

۲ قیمت خوراکی‌ها در ۱۳ سال گذشته ۴۴ برابر شد

فراز و فرود رفاه ایرانیان

۳

مدیریت و کسب‌وکار

راهی برای ماندگاری در اقبانوس تجارت

تصور کنید سال ۱۹۶۴ است. فیل نایت، بنیانگذار نایک، در اتاق کوچکش نشست و کفش‌های ژاپنی برند تایگر را می‌فروشد. آیا درآمدی در کار است؟ بی‌نیاحت ناچیز. آینده‌ای روشن انتظار او را می‌کشد؟ معلوم نیست! او فقط یک کارآفرین تازه کار بود، مثل میلیون‌ها نفر دیگر که رویای تغییر دنیا را دارند. حالا به نایک نگاه کنید؛ امپراتوری‌ای که از هیچی به همه چیز رسید. اما بنیادین صادق باشیم؛ همه به این اندازه خوش‌شانس نیستند. در واقع به ازای هر نایک، هزاران استارت‌آپ وجود دارد که در کمتر از پنج سال تعطیل می‌شوند، چرا؟ چون نداشتن استراتژی بقا مثل این است که بدون نقشه و قطب نما در بیابان سرگردان شوید. شروع یک کسب و کار نوپا جذاب است، اما مدیریت آن در توفان چالش‌ها و رقابت‌های بازار، ماجرا را دشوار می‌کند. بنیاید یک مثال دیگر را بررسی کنیم. فرض کنید یک کافی‌شاب کوچک باز کرده‌اید. ابتدا فکر می‌کنید که همه چیز...

در کل، زمانی که صحبت حمایت از اقبشار پایین دست مطرح می‌شود، نمی‌بینیم که دولت منابعی را برای آن در لایحه بودجه ۱۴۰۴ پیش‌بینی کرده باشد. با این حساب در سال آینده، وضعیت مردم را بهتر از امسال نخواهیم دید؛ چنانچه آنها فقیرتر نشوند. دولت در همین حال در تحقق درآمدهای هدفمندی در سال جاری با مشکل مواجه شده است و قاعدتا باید سال آینده این مشکل را برطرف کند، اما شاید سال آینده همین اتفاق تکرار شود. از سوی دیگر، حدود ۸ ماه از سال گذشته است و دولت برای جبران کسری‌های هشت ماه ابتدای سال، دست به استقراض زده است. معلوم نیست کسری‌های پنج ماهه آینده را از کجا تأمین می‌کند. به نظر می‌رسد که دولت‌ها خود را مقید به انضباط مالی نمی‌دانند و شاید منظر هستند که یک معجزه رخ دهد.

ایران با عقبگرد روبه‌رو شده است اما درآمدهای سالیانه دولت رشد می‌کند؛ هرچند با کسری در تراز عملیاتی اما در هر حال، دولت از ابزارهای لازم برای درآمدگیری برخوردار است؛ در حالی که اقتصاد چین در شرایطی را ندارد. در سوی تقاضا (خانوار) هم می‌بینیم که دولت در حال کاهش تخصیص ارز مارج و ارسال سینگال گران شدن آن است. حدود ۳ میلیارد دلار دیگر از تقاضای پاسخ داده نخواهد شد. این در شرایطی است که رشد حقوق و دستمزد در لایحه بودجه سال آینده، ۲۰ درصد برای افراد مجرد در نظر گرفته شده است. نرخ تورم سال آینده هم ۲۸٫۳ درصد پیش‌بینی شده است، اما این تورمی نیست که انتظار آن را می‌کشیم. متغیرهای موجود در لایحه‌های زیرین منابع و مصارف، تورم‌های بالاتری را ارسال می‌کنند.

همزیستی صنعتی؛ شالوده این مکانیزم، فروش ضایعات یا محصولات جانبی یک فرآیند به‌عنوان خوراک فرآیند دیگر است. پارک اکولوژی صنعتی کالوندرگ دانمارک، یکی از نمونه‌های موفق و مثال‌زدنی است که در آن بدون خط‌کشی‌های بدون منطبق ضوابط استقرا، بزرگ‌ترین تولیدکننده انسولین جهان (Novo Nordisk)، بزرگ‌ترین تولیدکننده انزیم در جهان (Novozymes)، کارخانه فرانسوی گج کیسیوم، بزرگ‌ترین نیروگاه برق دانمارک (Ørsted A/S)، کارخانه بازیابی و احیای خاک (RGS9۰) بزرگ‌ترین پالایشگاه نفت دانمارک (Statoil) و بزرگ‌ترین شرکت مدیریت پسماند دانمارک (Kara/Novoren)، همگی در همسایگی یکدیگر و در مجارت اکوسیستم طبیعی دریاچه تیسو قرار گرفته و با رعایت حدود مجاز انتشار در حال فعالیت هستند.

تولید براساس تقاضا؛ این مکانیزم بر تولید محصول یا ارائه خدمت براساس نیاز خاص مشتریان تمرکز دارد. سیستم عامل منبع‌چاپ لینوکس به‌عنوان پرکاربردترین سیستم عامل جهان، بر همین مبنا طراحی شده است. در صورت نیاز به هر یک از قابلیت‌های گسترده این سیستم، عامل، ماژول مرتبط با آن، قابلیت اتصال به هسته مرکزی سیستم عامل را دارد. این باعث شده رابط کاربری، دامنه وسیعی از سیستم‌های ناوبری هواپیما، کشتی، قطار، خودرو، ماشین‌آلات صنعتی تا لوازم منزل و گوشی‌های اندروید و ایل، همگی روی سیستم عامل لینوکس استقرار یافته باشند. شرکت دل بر همین مبنا، تولید کامپیوترهای تخصصی را براساس سفارش در دستور کار خود قرار داده و شرکت مید با همین منطق، مبلهان و دکوراسیون مسکونی، اداری و تجاری را براساس نیاز سفارش‌دهنده طراحی و تولید می‌نماید.

بهینگی با به‌کارگیری فناوری؛ استفاده از فناوری‌های نوین در تأمین، تولید و لجستیک برای رسیدن به حداکثر بهینگی، حداقل ورودی و سیستم و حداقل تولید پسماند و آلوده‌ها، منطق این مکانیزم است. به‌عنوان نمونه می‌توان به استفاده وین‌سان از برینترهای سه‌بعدی در ساخت مصالح اختصاصی براساس نقشه ساختمان و متناسب با سفارش مشتری اشاره کرد که ایجاد نهماله‌های ساختمانی را در فرآیند ساخت به صفر رسانده است. هم‌طور که در ابتدای مطلب عنوان شد، الگوهای ارزش‌آفرینی اقتصادی چرخی، ذیل ۹ سرفصل قابل طبقه‌بندی است که تاکنون چهار سرفصل آن را بررسی و نمونه‌ها و نحوه فرآیندی آنها را تشریح کردیم. در بخش دوم این مقاله، پنج سرفصل دیگر را توصیف و تشریح خواهیم کرد.

